

**PLA DE MESURES ANTIFRAU DE L'ADMINISTRACIÓ DE LA
COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS EN L'ÀMBIT
D'EXECUCIÓ DELS FONS DEL MECANISME DE RECUPERACIÓ I
RESILIÈNCIA (NEXT GENERATION EU) EN EL MARC DEL PLA DE
RECUPERACIÓ, TRANSFORMACIÓ I RESILIÈNCIA**

Index de continguts

1. INTRODUCCIÓ	4
2. OBJECTE I ÀMBIT D'APLICACIÓ	5
2.1. Corresponsabilitat de l'aplicació del Pla per a les entitats executores de l'Administració local o insular	6
2.2. Definicions	6
3. PRINCIPIS RECTORS DE L'APLICACIÓ DEL PLA	12
4. MESURES ANTIFRAU I PER A LA PREVENCIÓ I TRACTAMENT DEL CONFLICTE D'INTERESSOS	13
4.1. Prevenció	13
4.1.1. Declaració institucional de lluita contra el frau	14
4.1.2. Normes de conducta	14
4.1.3. Accions d'informació, sensibilització i formació	15
4.1.4. Anàlisi del risc de frau. L'eina d'autoavaluació	16
4.2. Detecció	17
4.2.1. Definició del sistema d'indicadors («banderes vermelles»)	17
4.2.2. Bases de dades	18
4.2.3. Canals de denúncia	18
Canal de denúncies intern i investigació de denúncies	19
4.3. Correcció	22
4.4. Persecució	22
4.5. Mesures específiques en relació amb la prevenció i el tractament del conflicte d'interessos	23
4.5.1. Mesures relacionades amb la prevenció	23
4.5.2. Mesures per abordar els possibles conflictes d'interessos existents	24
5. RESPONSABILITATS EN LA LLUITA CONTRA EL FRAU	25
6. REFERÈNCIES	28
7. ANNEXOS	30
Annex 1. Declaració institucional del Govern de les Illes Balears de compromís de lluita contra el frau	31
Annex 2. Declaració d'adhesió al Codi Ètic del Govern de les Illes Balears	33

Annex 3. Codi de conducta dels empleats públics	34
Annex 4. Indicadors de frau («banderes vermelles»)	37
Annex 5. Declaració d'absència de conflicte d'interessos	45

1. INTRODUCCIÓ

El Tractat de Funcionament de la Unió Europea (UE) dedica un article, el 325, a la lluita contra el frau i estableix l'obligació de la Unió i els estats membres de combatre el frau i tota activitat il·legal que afecti els interessos financers de la Unió, mitjançant mesures que han de tenir un efecte dissuasiu i ser capaces d'oferir una protecció eficaç en els estats membres i en les institucions, òrgans i organismes de la Unió. L'article 129 del Reglament 2018/1046 del Parlament Europeu i del Consell de 18 de juliol de 2018 sobre les normes financeres aplicables al pressupost general de la Unió, fa referència a la cooperació per a la protecció dels interessos financers de la Unió.

El Reglament (UE) 2021/241 del Parlament Europeu i del Consell, de 12 de febrer de 2021, pel qual s'estableix el Mecanisme de Recuperació i Resiliència (MRR) — element principal de l'Instrument Europeu de Recuperació (Next Generation EU) —, estableix que els recursos que preveu s'han de distribuir a través dels plans de recuperació i resiliència que presentin els estats membres. Espanya va aprovar el seu Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència (PRTR) per Acord del Consell de Ministres de 27 d'abril de 2021, el qual, una vegada avaluat per la Comissió Europea, va ser aprovat pel Consell Europeu en data 13 de juliol de 2021.

El Reglament (UE) 2021/241 esmentat, estableix que l'aplicació del Mecanisme ha d'efectuar-se d'acord amb el principi de bona gestió financera, incloses la prevenció i la persecució efectives del frau, en particular el frau fiscal, l'evasió fiscal, la corrupció i els conflictes d'interessos.

L'article 22, sobre protecció dels interessos financers de la Unió, disposa que en executar el Mecanisme, els estats membres, en la seva condició de beneficiaris o prestataris de fons en el marc del Mecanisme, adoptaran totes les mesures adequades per protegir els interessos financers de la Unió i per vetllar perquè la utilització dels fons en relació amb les mesures finançades pel Mecanisme s'ajusti al Dret aplicable de la Unió i nacional, en particular pel que fa a la prevenció, detecció i correcció del frau, la corrupció i els conflictes d'interessos. A aquest efecte, els estats membres han d'establir un sistema de control intern eficaç i eficient i han de recuperar els imports abonats erròniament o utilitzats de manera incorrecta.

El reforç de mecanismes per a la prevenció, detecció i correcció del frau, la corrupció i els conflictes d'interès és un dels principis de gestió específics del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència que estableix l'Ordre HFP 1030/2021, de 29 de setembre, per la qual es configura el sistema de gestió del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència.

Amb la finalitat de donar compliment a les obligacions que l'article 22 del Reglament (UE) 2021/241 imposa als estats en relació amb la protecció dels

interessos financers de la Unió com a beneficiaris dels fons de l'MRR, l'article 6 de l'Ordre estableix que tota entitat decidora o executora que participi en l'execució de les mesures del PRTR haurà de disposar d'un «Pla de mesures antifrau» que li permeti garantir i declarar que, en el seu respectiu àmbit d'actuació, els fons corresponents s'han utilitzat de conformitat amb les normes aplicables, en particular, pel que fa a la prevenció, detecció i correcció del frau, la corrupció i els conflictes d'interessos. Aquest mateix precepte estableix com a actuacions obligatòries l'avaluació del risc de frau, l'emplenament de les declaracions d'absència de conflicte d'interès (DACI) i la disponibilitat d'un procediment per abordar els conflictes d'interès.

A l'efecte d'aconseguir una homogeneïtat en el disseny d'aquestes mesures per part dels participants, i sense perjudici de l'aplicació de mesures addicionals atenent a les característiques i riscos específics de l'entitat que es tracti, es recull en l'annex II.B.5 de l'Ordre esmentada un qüestionari d'autoavaluació relativa a l'estàndard mínim, i en l'annex III.C una orientació sobre mesures de prevenció, detecció i correcció del frau, corrupció i conflicte d'interessos, en el qual es fa referència a les possibles mesures a adoptar per garantir una protecció apropiada dels interessos financers de la Unió en l'execució d'actuacions finançades o a finançar per l'MRR.

Tots els participants en l'execució del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència hauran d'atenir-se estrictament al que en relació amb aquesta matèria estableix la normativa espanyola i europea i els pronunciaments que referent a la protecció dels interessos financers de la Unió hagin realitzat o puguin realitzar les institucions de la Unió Europea.

2. OBJECTE I ÀMBIT D'APLICACIÓ

Aquest Pla de Mesures Antifrau s'elabora en compliment del que disposen l'article 22 del Reglament (UE) 2021/241 i l'article 6 de l'Ordre HFP 1030/2021 esmentats i el seu objecte és l'establiment d'una estratègia que concreti una sèrie de mesures proporcionades en relació amb la prevenció, la detecció, la correcció i la persecució del frau, la corrupció i els conflictes d'interès per assegurar el compliment de tots els requeriments de la normativa europea, en l'àmbit de l'execució dels fons de l'MRR per part de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, tot això sense perjudici de les actuacions de control que sobre aquests aspectes duguin a terme els òrgans competents per al control intern i extern de la gestió econòmicofinancera del sector públic de la Comunitat Autònoma.

D'acord amb l'Ordre HFP 1030/2021 esmentada, les comunitats autònomes són entitats executores que, en l'àmbit de les seves competències i sota els criteris i directrius d'una entitat decidora (departament ministerial), els correspon

l'execució de subprojectes de les corresponents Inversions del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència.

Per tant, aquest Pla afecta l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i les entitats del seu sector públic instrumental que participin en l'execució de fons de l'MRR, els càrrecs públics i el personal al servei de les entitats a què es refereix l'article 2 i la disposició addicional primera del Text refós de l'Estatut bàsic de l'empleat públic, aprovat pel Reial decret legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre.

Aquest Pla de mesures antifrau és un document viu que podrà ser actualitzat i completat en funció dels resultats de la seva aplicació, i d'acord amb les novetats que puguin sorgir en la normativa, instruccions, recomanacions o models provinents de la Comissió Europea o de l'Administració General de l'Estat sobre aquesta matèria, especialment en el marc de la gestió i execució dels fons Next Generation EU.

2.1. Corresponsabilitat de l'aplicació del Pla per a les entitats executores de l'Administració local o insular

En el cas que un òrgan de l'Administració de la Comunitat Autònoma transfereixi recursos econòmics a una administració local (municipal o insular) perquè, en l'àmbit de les seves competències, executi actuacions (part d'un subprojecte) del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència, amb el corresponent compromís de compliment de fites i objectius, aquesta adquireix la condició d'entitat executora, per la qual cosa, de conformitat amb el que estableix l'article 6 de l'Ordre HFP/1030/2021 haurà de disposar d'un Pla de Mesures Antifrau propi o, si escau, adoptar les mesures contingudes en aquest Pla, o equivalents, amb les adaptacions que siguin precises.

Els instruments jurídics en virtut dels quals es transfereixin a les entitats locals recursos econòmics amb el compromís de compliment de fites i objectius vinculats a actuacions del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència han de contemplar expressament entre les condicions que estableixin el compliment del que es disposa en el paràgraf anterior.

2.2. Definicions

A l'efecte d'aquest Pla de mesures antifrau s'atendrà a les definicions contingudes en l'annex I de l'Ordre HFP/1030/2021, i en concret, als conceptes següents:

— *Entitat decisora*: entitat amb dotació pressupostària en el Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència, a la qual li correspon la responsabilitat de la

planificació i seguiment de les reformes i inversions, així com del compliment de les fites i objectius d'aquestes. Les entitats decisores són els departaments ministerials, responsables de components. Per a un mateix component, s'estableixen tantes entitats decisores com a departaments ministerials responsables existeixin.

— *Entitat executora*: entitat a la qual li correspon, en l'àmbit de les seves competències, l'execució dels projectes o subprojectes de les corresponents reformes i inversions, sota els criteris i directrius de l'Entitat decisora. Les entitats executores de projectes són els departaments ministerials i entitats de l'Administració General de l'Estat (AGE) i en el cas de subprojectes són departaments ministerials, entitats de l'AGE, de les administracions autonòmica i local i altres participants del sector públic.

— *Òrgan gestor*: òrgan que, en l'àmbit de l'entitat executora, és responsable de l'elaboració, signatura i tramitació de l'Informe de gestió del projecte o subprojecte. L'òrgan gestor signarà també els informes de previsions i els certificats de compliment de les fites i objectius crítics i no crítics del projecte o subprojecte. En els casos en els quals existeixi cost associat, en l'àmbit dels departaments ministerials i entitats de l'AGE, l'òrgan gestor serà la unitat que té el pressupost; en l'àmbit de les administracions autonòmiques el titular de l'òrgan que exerceixi funcions anàlogues a les de sotssecretari en la corresponent conselleria o equivalent (aquesta equivalència entre òrgans, en l'àmbit de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, s'entén feta al secretari o secretària general, tal i com es desprèn de l'article 63 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic i els articles 13 i 14 de la Llei 3/2003, de règim jurídic de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears).

— *Projecte*: conjunt d'accions, recursos i mitjans sota la direcció d'un únic responsable (entitat executora) que es crea per aconseguir, en un termini determinat de temps, la finalitat o resultats pels quals s'han definit les mesures del PRTR.

— *Subprojecte*: descomposició de part d'un projecte o d'un altre subprojecte quan per a la seva execució intervé més d'una entitat executora. La descomposició en subprojectes duu associada la transferència de recursos econòmics i el compromís de compliment de fites i objectius a l'Entitat executora responsable del subprojecte.

Així mateix, l'article 6 de l'Ordre HFP 1030/2021 esmentada, estableix que són aplicables les definicions de frau, corrupció i conflicte d'interessos contingudes en la Directiva (UE) 2017/1371, sobre la lluita contra el frau que afecta els interessos financers de la Unió (Directiva PIF), i en el Reglament (UE, Euratom) 2018/1046 del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de juliol de 2018, sobre les normes

financeres aplicables al pressupost general de la Unió (Reglament Financer de la UE).

— *Conflicte d'interessos*

L'article 61 del Reglament financer de la UE estableix que existeix conflicte d'interessos quan els agents financers i altres persones —incloses les autoritats nacionals de qualsevol rang— que participen en l'execució del pressupost de forma directa, indirecta i compartida, així com en la gestió, inclosos els actes preparatoris, l'auditoria o el control, vegin compromès l'exercici imparcial i objectiu de les seves funcions per raons familiars, afectives, d'afinitat política o nacional, d'interès econòmic o per qualsevol altre motiu directe o indirecte d'interès personal.

D'aquesta definició es destaca el següent:

a) Concepte:

- i. És aplicable a totes les partides administratives i operatives en totes les institucions de la UE i tots els mètodes de gestió.
- ii. Cobreix qualsevol tipus d'interès personal, directe o indirecte.
- iii. Davant qualsevol situació que es «percebi» com un potencial conflicte d'interessos s'ha d'actuar.
- iv. Les autoritats nacionals, de qualsevol nivell, han d'evitar i/o gestionar els potencials conflictes d'interessos.

b) Possibles actors implicats en el conflicte d'interessos:

- i. Els empleats públics que realitzen tasques de gestió, control i pagament i altres agents en els quals s'han delegat alguna d'aquestes funcions.
- ii. Els beneficiaris privats, socis, contractistes i subcontractistes, les actuacions dels quals siguin finançades amb fons, que puguin actuar en favor dels seus propis interessos, però en contra dels interessos financers de la UE, en el marc d'un conflicte d'interessos.

c) Atenent a la situació que motivaria el conflicte d'interessos, pot distingir-se entre:

- i. *Conflicte d'interessos aparent:* es produeix quan els interessos privats d'un empleat públic o beneficiari són susceptibles de comprometre l'exercici objectiu de les seves funcions o obligacions, però finalment no es troba un vincle identificable i individual amb aspectes concrets de la conducta, el

comportament o les relacions de la persona (o una repercussió en aquests aspectes).

ii. *Conflicte d'interessos potencial*: sorgeix quan un empleat públic o beneficiari té interessos privats de tal naturalesa, que podrien ser susceptibles d'ocasionar un conflicte d'interessos en el cas que haguessin d'assumir en un futur determinades responsabilitats oficials.

iii. *Conflicte d'interessos real*: implica un conflicte entre el deure públic i els interessos privats d'un empleat públic o en el qual l'empleat públic té interessos personals que poden influir de manera indeguda en l'acompliment dels seus deures i responsabilitats oficials. En el cas d'un beneficiari implicaria un conflicte entre les obligacions concretes en sol·licitar l'ajuda dels fons i els seus interessos privats que poden influir de manera indeguda en l'acompliment de les obligacions esmentades.

La normativa estatal i autonòmica també regula el conflicte d'interès.

Així, els apartats 5 i 6 de l'article 53 (Principis ètics) del Text refós de la Llei de l'Estatut bàsic de l'empleat públic, aprovat pel Reial decret legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre, estableixen, respectivament, que els empleats públics «s'han d'abstenir en aquells assumptes en què tinguin un interès personal, així com de tota activitat privada o interès que pugui suposar un risc de plantejar conflictes d'interessos amb el seu lloc públic», i «No han de contreure obligacions econòmiques ni intervenir en operacions financeres, obligacions patrimonials o negocis jurídics amb persones o entitats quan pugui representar un risc de plantejar un conflicte d'interessos amb les obligacions del seu lloc públic».

En l'àmbit de la contractació, l'article 64.2 de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic, estableix que el concepte de conflicte d'interessos abraça, almenys, qualsevol situació en què el personal al servei de l'òrgan de contractació, que a més participi en el desenvolupament del procediment de licitació o pugui influir en el seu resultat, tengui directament o indirectament un interès financer, econòmic o personal que pugui semblar que compromet la seva imparcialitat i independència en el context del procediment de licitació.

Per la seva banda, el títol II de la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern estableix els principis que regeixen el bon govern, així com les infraccions i sancions que corresponen a les conductes que es consideren reprovables en aquesta matèria, entre les quals es troben les que contravinguin les normes sobre conflicte d'interessos.

També l'article 34 de la Llei 4/2011, de 31 de març, de la bona administració i del bon govern de les Illes Balears assenyala que hi ha conflicte d'interessos quan els membres del Govern i els alts càrrecs intervenen en les decisions relacionades

amb assumptes en els quals conflueixin al mateix temps interessos del seu càrrec públic i interessos privats propis, de familiars directes o compartits amb terceres persones. A l'efecte d'aquesta llei, s'entén per alts càrrecs els inclosos en la normativa autonòmica d'incompatibilitats.

I en l'article 36 estableix el deure dels membres del Govern de les Illes Balears i els alts càrrecs d'inhibir-se o d'abstenir-se de participar en la presa de decisions en les quals tinguin o puguin tenir interessos ells mateixos, els seus cònjuges o persones unides per relació anàloga, i qualsevol persona amb vincle de parentiu fins al segon grau de consanguinitat o afinitat.

En concret, la referida normativa autonòmica sobre incompatibilitats, constituïda per la Llei 2/1996, de 19 de novembre, d'incompatibilitats dels membres del Govern i dels alts càrrecs de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, especifica, en els apartats 3 i 4 de l'article 4, situacions que poden generar un conflicte d'interès, i imposa les corresponents obligacions per a la seva prevenció i/o correcció.

Així mateix, l'article 23 «Abstenció», de la Llei 40/2015, d'1 octubre, de règim jurídic del sector públic, estableix que s'han d'abstenir d'intervenir en el procediment «les autoritats i el personal al servei de les Administracions en qui es donin algunes de les circumstàncies assenyalades a l'apartat següent». Aquestes circumstàncies són:

- a) Tenir interès personal en l'afer de què es tracti o en un altre la resolució del qual pogués influir la d'aquell; ser administrador de societat o entitat interessada, o tenir qüestió litigiosa pendent amb algun interessat.
- b) Tenir un vincle matrimonial o situació de fet assimilable i el parentiu de consanguinitat dins del quart grau o d'afinitat dins del segon, amb qualsevol dels interessats, amb els administradors d'entitats o societats interessades i també amb els assessors, representants legals o mandataris que intervinguin en el procediment, així com compartir despatx professional o estar associat amb aquests per a l'assessorament, la representació o el mandat.
- c) Tenir amistat íntima o enemistat manifesta amb alguna de les persones esmentades en l'apartat anterior.
- d) Haver intervingut com a perit o com a testimoni en el procediment de què es tracti.
- e) Tenir relació de servei amb persona natural o jurídica interessada directament en l'afer, o haver-li prestat en els dos últims anys serveis professionals de qualsevol tipus i en qualsevol circumstància o lloc.

Aquestes causes d'abstenció constitueixen supòsits de conflicte real.

— *Frau*

L'article 3 de la Directiva (UE) 2017/1371 del Parlament Europeu i del Consell, de 5 de juliol de 2017 sobre la lluita contra el frau que afecta els interessos financers de la Unió a través del Dret penal recull la definició de frau. La lletra *a)* de l'apartat segon defineix el frau en matèria de despeses com a qualsevol acció o omissió relativa a:

- i)* L'ús o la presentació de declaracions o documents falsos, inexactes o incomplets, que tingui per efecte la malversació o la retenció infundada de fons o actius del pressupost de la Unió o de pressupostos administrats per la Unió, o en el seu nom.
- ii)* L'incompliment d'una obligació expressa de comunicar una informació, que tingui el mateix efecte.
- iii)* L'ús indegut d'aquests fons o actius per a finalitats diferents de les que van motivar la seva concessió inicial.

La lletra *b)* del mateix apartat segon concreta aquest concepte en matèria de despeses relacionades amb la contractació pública.

Adicionalment, la directiva esmentada indica que els estats membres han d'adoptar les mesures necessàries per garantir que el frau que afecti els interessos financers de la Unió constitueixi una infracció penal quan es cometi intencionadament i concreta un règim sancionador en l'article 7.

En compliment d'aquesta previsió, la Directiva ha estat transposada a l'ordenament jurídic espanyol mitjançant la Llei orgànica 1/2019, de 20 de febrer, per la qual es modifica la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal per transposar directives de la Unió Europea en els àmbits financer i de terrorisme, i abordar qüestions d'índole internacional.

La concurrència d'intencionalitat és un element essencial en el frau, que ho distingeix de la irregularitat. L'article 1.2 del Reglament (CE, Euratom) núm. 2988/95 del Consell, de 18 de desembre de 1995, relatiu a la protecció dels interessos financers de les Comunitats Europees estableix que «constituirà irregularitat tota infracció d'una disposició del dret comunitari corresponent a una acció o omissió d'un agent econòmic que tingui o tindria per efecte perjudicar al pressupost general de les Comunitats o als pressupostos administrats per aquestes, bé sigui mitjançant la disminució o la supressió d'ingressos procedents de recursos propis percebuts directament per compte de les Comunitats, bé mitjançant una despesa indeguda».

— Corrupció

L'article 4.2 de la Directiva (UE) 2017/1371 del Parlament Europeu i del Consell, de 5 de juliol de 2017 sobre la lluita contra el frau que afecta els interessos financers de la Unió a través del Dret penal defineix la corrupció en el seu vessant actiu i passiu:

- a) A l'efecte d'aquesta Directiva, s'entén per corrupció passiva l'acció d'un funcionari que, directament o a través d'un intermediari, demani o rebi avantatges de qualsevol tipus, per a ell o per a tercers, o accepti la promesa d'un avantatge, a fi que actuï, o s'abstingui d'actuar, d'acord amb el seu deure o en l'exercici de les seves funcions, de manera que perjudiqui o pugui perjudicar els interessos financers de la Unió.
- b) A l'efecte d'aquesta Directiva, s'entén per corrupció activa l'acció de tota persona que prometi, ofereixi o concedeixi, directament o a través d'un intermediari, un avantatge de qualsevol tipus a un funcionari, per a ell o per a un tercer, a fi que actuï, o s'abstingui d'actuar, d'acord amb el seu deure en l'exercici de les seves funcions de manera que perjudiqui o pugui perjudicar els interessos financers de la Unió.

També estableix que els estats membres adoptaran les mesures necessàries per garantir que la corrupció activa i passiva, quan es cometin intencionalment, constitueixin infraccions penals.

3. PRINCIPIS RECTORS DE L'APLICACIÓ DEL PLA

En l'aplicació del Pla, s'han d'observar els principis següents, que formen part del bon govern i han de regir l'actuació dels empleats i càrrecs públics i, per extensió, de qualsevol persona que intervingui en l'execució dels fons de l'MRR:

- *Ètica*: conjunt de principis i criteris morals que regulen les activitats humanes d'acord amb la recta raó, de tal manera que és la primera entre totes les ciències pràctiques. Més que com una reglamentació, ha d'entendre's com la font de les qualitats, la disposició a l'hàbit moral i l'adequació personal a l'ideal humà. En el cas de l'ètica pública, la referència ha de fer-se a l'interès general¹.
- *Integritat*: congruència entre creences, decisions i accions; adhesió continuada a valors i principis.

En l'àmbit de l'exercici d'una responsabilitat pública, és l'observança d'una conducta irreprotxable i de l'exercici del càrrec honest, lleial i diligent, amb

¹ Definició basada en l'article «L'ètica pública constitucional i la bona administració», de Jaime Rodríguez-Arana Muñoz (<https://inap.mx/wp-content/uploads/2020/08/rap144.pdf>.)

respecte absolut a la legislació vigent i amb preeminència de l'interès general sobre el particular.

— *Compromís*: demostració de la voluntat política per millorar la integritat pública i reduir les eventuals males pràctiques i la corrupció en un marc legislatiu i institucional adequat.

— *Transparència*: gestió dels assumptes públics de manera accessible per a la ciutadania i amb les úniques excepcions que preveu la normativa vigent. Implica posar a l'abast de la ciutadania, com a exercici de publicitat activa, la informació rellevant sobre l'organització, la gestió econòmica i pressupostària, la normativa reguladora i les dades de l'activitat administrativa, amb la finalitat de fer possible l'avaluació de les actuacions públiques i garantir l'exercici responsable del poder. També suposa donar a conèixer la informació de caràcter públic que es troba en els arxius de cada dependència governamental mitjançant el dret d'accés a la informació sempre salvaguardant la protecció de dades personals.

— *Prevenió*: preparació i disposició que es fa anticipadament per evitar un risc o executar alguna cosa.

Fase clau en la lluita contra el frau, la corrupció i el conflicte d'interessos en la qual es creen les estructures i la cultura adequada per descoratjar el comportament potencialment fraudulent.

— *Proporcionalitat*: disposició, conformitat o correspondència deguda de les parts d'una cosa amb el tot o entre coses relacionades entre si.

Les mesures a adoptar han de ser proporcionades a la probabilitat de frau (relació cost-eficàcia), pertinents, i ajustades a les situacions concretes, amb l'objecte de reduir el risc residual de frau a un nivell acceptable.

4. MESURES ANTIFRAU I PER A LA PREVENCIÓ I TRACTAMENT DEL CONFLICTE D'INTERESSOS

La política antifrau comprèn les fases de prevenció, detecció, correcció i persecució (cicle antifrau).

4.1. Prevenció

Les actuacions en matèria de prevenció són les destinades a prevenir l'aparició del frau, la corrupció i els conflictes d'interessos i es configuren com a l'element fonamental del sistema.

El sistema de prevenció de caràcter normatiu que estableix l'ordenament jurídic espanyol i comunitari, es complementa amb les mesures que s'indiquen a continuació.

Aquestes actuacions han de contribuir a desenvolupar una cultura ètica, que fomenti valors com la integritat, l'honradesa, l'objectivitat i la rendició de comptes.

4.1.1. Declaració institucional de lluita contra el frau

S'ha d'adoptar una declaració institucional al més alt nivell (Consell de Govern) del compromís de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en la lluita contra el frau i l'actuació sobre la base dels més alts estàndards ètics, a la qual s'ha de donar la màxima difusió (vegeu el model en l'annex 1).

4.1.2. Normes de conducta

El Govern de les Illes Balears va aprovar, per Acord del Consell de Govern de 13 de maig de 2016 (BOIB núm. 62, de 17 de maig de 2016), el Codi Ètic del Govern de les Illes Balears per fomentar la integritat i l'eficiència en l'actuació dels representants públics de la Comunitat Autònoma, al qual s'hi adhireixen de forma individual totes les persones titulars dels càrrecs públics de l'Administració (vegeu el model d'adhesió en l'annex 2).

Conforme al Codi Ètic esmentat, els càrrecs públics es comprometen a seguir determinats comportaments relatius a la imparcialitat i objectivitat, a l'atenció a la ciutadania i participació, a l'austeritat i sostenibilitat, a la integritat i a la transparència. En relació amb aquest última, han de fer públiques les seves agendes, les despeses en què incorrin i les declaracions d'interessos i activitats.

Així aquests càrrecs públics tenen l'obligació de formular una declaració patrimonial que abasti la totalitat dels seus béns, drets, obligacions i activitats, que quedarà sota la responsabilitat de l'Oficina de Prevenció i Lluita contra la Corrupció a les Illes Balears, d'acord amb la Llei 16/2016, de 9 de desembre, de creació de l'Oficina de Prevenció i Lluita contra la Corrupció a les Illes Balears.

Per la seva banda, en el capítol VI del títol III del Text refós de la Llei de l'Estatut bàsic de l'empleat públic, aprovat pel Reial decret legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre (articles 52 a 54) es preveu el Codi de Conducta dels empleats públics, conformat pels deures i principis ètics i de conducta que allà s'hi recullen. Per reforçar la conscienciació i sensibilització respecte d'aquests, el Codi de Conducta

esmentat es difondrà a través de la intranet corporativa i a l'entorn de treball, especialment als empleats públics que participin en l'execució de l'MRR (vegeu l'annex 3).

4.1.3. Accions d'informació, sensibilització i formació

Les mesures d'informació, sensibilització i formació es dirigiran a tot el personal de l'organització, de tots els nivells jeràrquics amb l'objectiu que prenguin consciència sobre la necessitat de lluitar contra el frau i qualsevol activitat il·legal; coneguin la política antifrau de l'entitat; adquireixin capacitacions per identificar i respondre als possibles caos de frau i hi hagi una transferència de coneixements a partir de compartir experiències.

Les accions formatives tindran per objecte, en particular, les diferents modalitats de conflicte d'interessos i les formes d'evitar-lo; la identificació i avaluació de riscos de frau i corrupció, l'establiment de controls específics, i l'actuació en cas de frau.

Es duran a terme mitjançant cursos, seminaris, però també a través de vies menys formals com la difusió de materials, llocs d'internet o altres mecanismes.

Es preveuen les mesures següents:

- Difusió al personal de l'existència i del contingut del Pla de Mesures Antifrau i de les obligacions que aquest comporta.
- Posada a disposició de recursos relacionats amb la matèria en el lloc web de l'Oficina de Planificació i Coordinació d'Inversions Estratègiques (<http://oie.caib.es>).
- Realització d'accions formatives diverses, inclosos grups d'aprenentatge col·laboratiu, dirigides a tots els nivells jeràrquics, que fomentin l'adquisició i transferència de coneixements.

Les accions formatives i altres de difusió es duran a terme per l'Escola Balear d'Administració Pública (EBAP) i el Centre Balears Europa, bé directament o en col·laboració entre ambdues entitats o amb altres institucions especialitzades en la matèria.

A més, es compta amb les accions formatives que duu a terme l'Administració General de l'Estat, a través de l'Institut d'Estudis Fiscals i de l'Institut Nacional d'Administració Pública, com la que s'ha dut a terme durant els mesos de novembre de 2021 i gener de 2022, amb el Programa de formació per a

formadors responsables de comunitats autònomes per a l'execució del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència (PRTR).

4.1.4. Anàlisi del risc de frau. L'eina d'autoavaluació

L'execució en la comunitat autònoma de les Illes Balears dels fons de la política de cohesió del Marc Financer Plurianual 2014-2020 posa de manifest, pels seus resultats, una situació de partida que es pot qualificar com de risc baix, ja que ni l'organisme intermedi —la Direcció General de Fons Europeus—, ni la Intervenció General de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears ni altres organismes de control han detectat cap cas de frau, tal com posa de manifest la Declaració responsable de la Direcció General de Fons Europeus que forma part de l'expedient d'elaboració d'aquest Pla.

Després de l'aprovació d'aquest Pla de Mesures Antifrau es realitzarà una avaluació del risc, impacte i probabilitat de risc de frau en els processos clau de l'execució de les mesures gestionades del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència, que haurà de realitzar-se durant l'any 2022.

L'avaluació de risc es revisarà de forma periòdica, biennalment o anualment, segons el risc de frau i, en tot cas, quan s'hagi detectat algun cas de frau o hi hagi canvis significatius en els procediments o en el personal, amb l'objectiu de reduir el risc residual a un nivell acceptable.

L'avaluació i la seva revisió ha de centrar-se a identificar les parts del procés més susceptibles de sofrir frau i controlar-les especialment, sobre la base següent:

- I. Identificació d'actuacions que són més susceptibles del frau, com poden ser aquelles amb alta intensitat, alt pressupost, molts requisits a justificar pel sol·licitant, controls complexos, etc.
- II. Identificació de possibles conflictes d'interessos.
- III. Resultats de treballs previs d'auditories internes.
- IV. Resultats d'auditories de la Comissió Europea o del Tribunal de Comptes Europeu, i dels informes de la Sindicatura de Comptes de les Illes Balears en relació amb l'activitat subvencional i contractual de la Comunitat Autònoma, si escau.
- V. Casos de frau detectats amb anterioritat.

La Conselleria de Fons Europeus, Universitat i Cultura, a través de l'Oficina de Planificació i Coordinació d'Inversions Estratègiques, proporcionarà un model d'eina d'autoavaluació comuna d'aplicació obligatòria.

El secretari o secretària general determinarà les persones que formaran el grup d'avaluació que la realitzarà i documentarà en l'àmbit de cada conselleria, incloses les entitats del sector públic instrumental adscrites a la mateixa que participin en l'execució d'un subprojecte.

Es recomana que els actors més rellevants de cadascun dels processos d'execució participin en l'avaluació. Es pot incloure personal de diferents departaments amb diferents responsabilitats a l'efecte de que l'autoavaluació sigui el més precisa possible.

L'anàlisi dels riscos pot donar lloc a l'adopció de mesures addicionals correctives que hauran d'implementar-se i seran objecte d'anàlisi en posteriors autoavaluacions. Aquestes mesures constituïran un Pla d'Acció que haurà de ser aprovat per l'òrgan gestor i en el qual es definiran les mesures concretes, responsables, termini per dur-les a terme i data prevista per a la següent autoavaluació (a l'any o als dos anys).

Específicament, per a la correcció del risc residual, si s'escau, aquest Pla d'Acció ha de definir uns qüestionaris en què s'identificaran les banderes vermelles associades a aquests riscos, que hauran de ser emplenats en relació amb el procediment corresponent (convocatòria de subvencions, expedient de contractació, etc.) i com a mínim en els moments següents de la seva tramitació (prèviament a la licitació o aprovació de la convocatòria; prèviament a l'adjudicació del contracte o de la concessió de la subvenció, i abans de l'execució del 50% de l'actuació), per part de les persones que participin en la seva gestió. A més, es podrà establir que l'emplenament d'aquests qüestionaris sigui supervisat per part de persones que no hagin intervingut en la gestió de l'expedient.

Les successives autoavaluacions donaran lloc a la revisió dels plans d'acció.

4.2. Detecció

4.2.1. Definició del sistema d'indicadors («banderes vermelles»)

Les banderes vermelles són senyals d'alarma, pistes o indicis de possible frau. L'existència d'una bandera vermella no implica necessàriament l'existència de frau, però sí indica que una determinada àrea d'activitat necessita atenció extra per descartar o confirmar un frau potencial.

En l'annex 4 es defineixen els senyals d'alerta o banderes vermelles, encara que no es tracta d'una relació exhaustiva i es podrà completar, si escau, incorporant altres indicadors, adaptant-los en funció dels riscos específics que s'identifiquin a cada moment.

Aquests senyals d'alerta s'han de difondre entre les persones que participin en l'execució de fons de l'MRR, com a elements a tenir especialment en compte en la gestió dels fons.

4.2.2. Bases de dades

En la mesura del possible i de conformitat amb el principi de proporcionalitat, es farà ús de bases de dades (Base Nacional de Dades de Subvencions, Registre Oficial de Licitadors i Empreses Classificades de l'Estat —ROLECE— , plataformes de contractació i d'altres) per a la detecció del frau.

4.2.3. Canals de denúncia

El canal de denúncies del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència és el canal de denúncies extern INFOFRAUDE gestionat pel Servei Nacional de Coordinació Antifrau (<https://planderecuperacion.gob.es/buzon-antifraude-canal-de-denuncias-del-mecanismo-para-la-recuperacion-y-resiliencia>), amb competències de coordinació general a nivell nacional respecte de la protecció dels interessos financers de la Unió Europea, mitjançant el qual qualsevol persona que tingui coneixement de fets que poguessin ser constitutius de frau o irregularitat en relació amb projectes o operacions finançats totalment o parcialment amb càrrec a fons procedents de la Unió Europea pot posar aquests fets en el seu coneixement.

S'ha d'habilitar un enllaç a aquesta bústia en la web de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (<http://www.caib.es>), com a mínim en el lloc de l'Oficina de Planificació i Coordinació d'Inversions Estratègiques (<http://oie.caib.es>) i en el Portal de Transparència de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (<http://transparencia.caib.es>).

A més, aquest Pla estableix que es creï un canal de denúncies intern en relació amb les actuacions del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència l'execució de les quals correspongui a l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i als ens dels seus sector públic, que pot ser utilitzat per les persones que participin en l'execució d'actuacions del PRTR, i s'estableix un procediment d'investigació de les denúncies que es puguin rebre a través d'aquest.

Aquests canals específics vinculats a la bona gestió de fons europeus coexisteixen amb altres vies per denunciar una situació de frau o corrupció, com la que ofereix l'Oficina de Prevenció i Lluita contra la Corrupció a les Illes Balears, entitat creada per la Llei 16/2016, de 9 de desembre, que depèn orgànicament del Parlament de les Illes Balears i exerceix les seves funcions amb plena independència, sotmesa

únicament a l'ordenament jurídic, i té com a objectiu prevenir i investigar possibles casos d'ús o de destinació fraudulents de fons públics o qualsevol aprofitament il·lícit, derivat de conductes que comportin conflicte d'interessos o l'ús particular d'informacions derivades de les funcions pròpies del personal al servei del sector públic. Aquesta Oficina ofereix una bústia de denúncies anònimes perquè qualsevol persona pugui denunciar qualsevol situació de frau o corrupció de la qual tingui constància en el sector públic balear, que garanteix la confidencialitat de les comunicacions. Se situa en l'adreça electrònica <https://denuncies.oaib.es/> i també s'hi té accés des del Portal de Transparència de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. A més s'habilitarà un enllaç a aquesta bústia en el lloc web de l'Oficina de Planificació i Coordinació d'Inversions Estratègiques.

➤ *Canal de denúncies intern i investigació de denúncies*

Recepció. Les persones que participin en l'execució d'actuacions del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència (inclosos, entre d'altres, beneficiaris d'ajudes, contractistes, subcontractistes) i tinguin coneixement d'un possible risc de frau en un procediment o actuació podran comunicar les seves sospites per escrit, mitjançant el formulari de denúncia que es trobarà disponible en el lloc web de l'Oficina de Planificació i Coordinació d'Inversions Estratègiques i en el Portal de Transparència de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

En particular, els empleats públics que participin en les diferents actuacions i procediments comunicaran, de manera motivada, la presència de banderes vermelles que es considerin indiciàries de frau per aquest mitjà.

La remissió d'informació a través d'aquest canal no atribueix a la persona informant la condició d'interessat en les actuacions administratives que es puguin derivar de la informació proporcionada ni li atorga dret a ser informat del seu resultat, ni legitimació per a la interposició de recursos o reclamacions en relació amb els resultats d'aquestes actuacions.

La persona interessada ha de rebre justificant de recepció de la denúncia presentada en el termini màxim de set dies.

L'Oficina de Planificació i Coordinació d'Inversions Estratègiques o l'òrgan que determini el conseller de Fons Europeus, Universitat i Cultura, serà l'entitat receptora del canal de denúncies i podrà no donar curs a aquestes quan no s'hagi emplenat correctament el formulari, en el sentit que l'escassetat, generalitat o inconcreció de la informació no permeti identificar els fets que puguin ser constitutius de frau. Aquesta circumstància serà comunicada al denunciant.

En el tractament de les denúncies s'ha de garantir la protecció de la identitat dels denunciants.

Instrucció. La denúncia s'ha de comunicar a la secretaria general de la conselleria a qui correspongui l'expedient o actuació afectada per la sospita de frau o a la que estigui adscrit l'ens públic al que correspongui l'expedient i se li ha de requerir tota la informació i documentació de què disposi sobre aquest expedient i qualssevol altres que puguin haver estat exposats al possible frau (amb els límits que pugui tenir, si escau, determinada informació confidencial). Aquesta informació s'ha de remetre a l'Oficina de Planificació i Coordinació d'Inversions Estratègiques de forma immediata.

La tramitació de l'expedient o actuació sobre la qual recaigui la sospita de frau s'ha de paralitzar de resultes de les mesures correctives que correspongui adoptar i, específicament, l'òrgan competent per resoldre el procediment de què es tracti en cada cas pot decidir la suspensió del procediment d'acord amb l'article 22 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.

En el cas que la denúncia inclogui referències a l'existència d'un possible conflicte d'interessos, el secretari o secretària general ha de procedir d'acord amb el que estableix l'apartat 4.5.2 d'aquest Pla.

Per a l'anàlisi de la denúncia de frau, el Conseller de Fons Europeus, Universitat i Cultura disposarà la constitució d'una comissió tècnica amb la composició següent: un advocat o advocada de l'Advocacia de la Comunitat Autònoma, un tècnic amb experiència en gestió o certificació de fons europeus que no pertanyi a la conselleria afectada per la denúncia, un membre de la Intervenció General, un de la Inspecció General de Qualitat, Organització i Serveis de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, en el cas que els fets denunciats impliquin un empleat públic i un de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa, en el cas que la denúncia faci referència a un expedient de contractació i, si escau, altres funcionaris la participació dels quals, pels seus coneixements específics, consideri rellevant.

Per a això, sol·licitarà a la directora de l'Advocacia, a l'interventor general i, si escau, a la directora general de Funció Pública i a la secretària general de la Conselleria d'Hisenda i Relacions Exteriors la designació dels seus representants i designarà el tècnic amb experiència en gestió o certificació de fons europeus i els altres funcionaris que, si escau, consideri rellevant que en formin part, prèvia comunicació al superior jeràrquic. Tots ells han de ser funcionaris del grup A1 que no hagin intervingut en els assumptes a analitzar.

La comissió, en el termini més breu possible, analitzarà la informació i documentació i podrà sol·licitar al secretari o secretària general que li aporti la documentació, informació o que realitzi les actuacions addicionals que consideri necessàries i conclourà amb l'emissió d'un informe.

L'informe sobre la denúncia pot concloure:

— Inexistència de risc de frau per falta d'objecte o insuficiència d'indícis.

En aquest cas, proposarà, de forma motivada, al conseller de Fons Europeus, Universitat i Cultura no donar curs a la denúncia i aquest així ho comunicarà als òrgans afectats i també al denunciant, que en qualsevol cas, podrà comunicar els fets al Servei Nacional de Coordinació Antifrau, o a qualsevol altra autoritat administrativa o judicial.

— Sospita de risc de frau.

En aquest cas, la comissió tècnica d'anàlisi de la denúncia de frau conclourà el seu informe proposant al conseller de Fons Europeus, Universitat i Cultura que insti a l'adopció de les mesures de correcció que siguin oportunes entre les previstes en l'apartat 4.3. d'aquest Pla per part de l'òrgan competent per resoldre sobre l'expedient o actuació afectats, o el que ho sigui per a l'adopció de la mesura corresponent.

A més, la comissió proposarà al conseller de Fons Europeus, Universitat i Cultura que insti a l'òrgan o òrgans competents l'adopció de les mesures de persecució que resultin procedents entre les previstes en l'apartat 4.4 d'aquest Pla.

Així mateix, podrà formular a l'informe qualssevol recomanacions en matèria prevenció, revisió de procediments, etc. i proposar l'adopció d'altres mesures que consideri adequades.

També, avaluarà la incidència del frau i la seva qualificació com a sistèmic o puntual. S'entén que el frau és sistèmic quan es trobin evidències que ha pogut ser realitzat de manera recurrent i en procediments similars. Per la seva banda, s'entén que el frau és puntual quan es tracti d'un fet aïllat, que no s'ha repetit en altres ocasions.

En el cas que algunes de les persones que hagin d'intervenir en les actuacions o a qui correspongui resoldre estigui afectada personalment i hagi d'abstenir-se, el superior jeràrquic o l'òrgan que la va designar decidirà qui ha d'assumir la competència per a aquest assumpte.

La Conselleria de Fons Europeus, Universitat i Cultura ha de dur un registre de les denúncies rebudes sobre possibles casos de frau i dels informes d'anàlisi de la comissió tècnica. També ha de dur el registre i fer el seguiment de totes les mesures de correcció i persecució que s'adoptin.

4.3. Correcció

La detecció del possible frau o la seva sospita fundada comportarà l'adopció de les mesures següents per part de l'òrgan competent per resoldre sobre l'expedient o actuació afectats, o el que ho sigui per a l'adopció de la mesura corresponent:

- Suspendre el procediment, si no s'hagués acordat amb anterioritat, i notificar tal circumstància a altres organismes o ens implicats en la realització de les actuacions que, si escau, pugui haver-hi.
- Revisar tots els expedients i actuacions que hagin pogut estar exposats al frau, acordant la iniciació dels procediments que corresponguin en funció del sector d'activitat administrativa de què es tracti, recuperant els fons de la UE, i d'altres, gastats fraudulentament.

En el cas particular dels règims d'ajudes, el procediment de reintegrament serà coherent amb les bases reguladores, i s'estarà a allò que disposa la Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions; el Text fos de la Llei de subvencions, aprovat pel Decret legislatiu 2/2005, de 28 de desembre i la normativa comunitària corresponent.

- Retirar els projectes o la part dels projectes afectats pel frau i finançats o a finançar per l'MRR.

4.4. Persecució

La detecció de frau donarà lloc a l'adopció de les mesures següents per part de l'òrgan competent:

- Denunciar, si fos el cas, els fets a les autoritats públiques competents (Servei Nacional de Coordinació Antifrau –SNCA-) per a la seva valoració i eventual comunicació a l'Oficina Europea de Lluita contra el Fraude.
- Iniciar una informació reservada per depurar responsabilitats o incoar un expedient disciplinari.
- Denunciar els fets davant la fiscalia i els tribunals competents, en els casos oportuns.
- Comunicar els fets produïts i les mesures adoptades a l'entitat executora que hagi encomanat l'execució de les actuacions a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, perquè comuniqui l'assumpte a l'Autoritat Responsable, la qual podrà

sol·licitar la informació addicional que consideri oportuna de cara al seu seguiment i comunicació a l'Autoritat de Control.

4.5. Mesures específiques en relació amb la prevenció i el tractament del conflicte d'interessos

4.5.1. Mesures relacionades amb la prevenció

a) Totes les persones que participin en els procediments d'execució del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència han de subscriure una declaració d'absència de conflicte d'interessos (DACI), segons el model de l'Ordre HFP 1030/2021 (vegeu l'annex 5). Aquestes declaracions han de constar en els expedients administratius corresponents. En el cas d'òrgans col·legiats, aquesta declaració pot fer-se a l'inici de qualsevol reunió i l'han de subscriure els intervinents i s'ha de reflectir en l'Acta.

En tot cas l'han de subscriure el responsable de l'òrgan de contractació/concessió de subvenció, el personal que redacti els documents de licitació/bases i/o convocatòries, els experts que avaluin les sol·licituds/ofertes/propostes, els membres dels comitès d'avaluació de sol·licituds/ofertes/propostes i altres òrgans col·legiats del procediment.

També l'hauran de subscriure els responsables i altres persones esmentades en el paràgraf anterior de les entitats a les quals la Comunitat Autònoma, en relació amb un subprojecte del qual sigui responsable, transfereixi recursos econòmics perquè, en l'àmbit de les seves competències, siguin executores d'actuacions (subprojecte derivat d'un subprojecte autonòmic).

Així mateix l'han de subscriure els beneficiaris que, dins dels requisits de concessió de l'ajuda, hagin de dur a terme activitats que presentin un conflicte d'interessos aparent o potencial.

b) Aplicació estricta de la normativa interna (normativa estatal, autonòmica o local) corresponent, en particular, l'article 53 de l'Estatut bàsic de l'empleat públic, aprovat pel Reial decret legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre, relatiu als principis ètics, l'article 23 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic, relatiu a l'abstenció, la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, la Llei 4/2011, de 31 de març, de la bona administració i del bon govern de les Illes Balears, i la Llei 2/1996, de 19 de novembre, d'incompatibilitats dels membres del Govern i dels alts càrrecs de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

4.5.2. *Mesures per abordar els possibles conflictes d'interessos existents*

Les autoritats i el personal al servei de les administracions en els quals pugui produir-se una situació de conflicte d'interessos aparent, potencial o real en un procediment o actuació, s'han d'abstenir d'intervenir i ho han de comunicar al seu superior immediat, qui resoldrà el procedent. A més, si el conflicte el presenta un dels càrrecs públics als quals s'aplica el Codi Ètic del Govern de les Illes Balears, aprovat per Acord del Consell de Govern de 13 de maig de 2016, aquests hauran, a més, de complir amb el que s'hi estableix.

En els casos en què es tingui coneixement, a través de denúncia o altres vies, de la sospita d'un conflicte d'interessos aparent, potencial o real en un procediment o actuació, i no s'hagi produït l'abstenció de la persona afectada pel conflicte, s'actuarà d'acord amb el següent:

— En el cas d'un empleat públic, es comunicarà aquesta circumstància al seu superior jeràrquic, el qual comprovarà els fets comunicats (quan escaigui, analitzarà els fets amb la persona implicada per aclarir la situació) i confirmarà per escrit si considera que existeix tal conflicte.

En cas que es confirmi l'existència del conflicte d'interessos, l'esmentat superior jeràrquic vetllarà perquè la persona que es tracta cessi tota activitat en aquest assumpte, i podrà canviar el repartiment de funcions i responsabilitats del personal i, si escau, adoptar les mesures addicionals que consideri pertinents o proposar-les a l'òrgan competent per a això.

En casos molt excepcionals, en què pogués no ser possible excloure a un funcionari o expert a causa d'una manca de recursos o experts especialitzats en determinats àmbits, l'òrgan competent ha de garantir que la seva decisió sigui completament transparent, fixar límits a l'aportació de l'empleat o expert, i garantir que la decisió final està ben motivada i documentada.

— En el cas que la sospita o denúncia afecti a un càrrec públic es comunicarà a l'Oficina de Prevenció i Lluita contra la Corrupció a les Illes Balears, a qui correspon vetllar pel compliment del règim d'incompatibilitats dels càrrecs públics i dirimir els conflictes d'interessos.

En cas que es confirmi l'existència del conflicte d'interessos, els òrgans jeràrquicament superiors a les autoritats afectades, poden ordenar-li que s'abstingui de tota intervenció en l'expedient o actuació.

Sense perjudici d'allò que s'ha disposat anteriorment, s'han d'exigir a les autoritats i empleats intervinents les responsabilitats que corresponguin quan els fets que donin lloc a conflicte d'interessos constitueixin alguna de les causes d'abstenció de l'article 23 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic, o del deure d'abstenció o inhibició de l'article 36 de la Llei 4/2011, de

31 de març, de la bona administració i del bon govern de les Illes Balears i no s'haguessin abstingut.

Els interessats poden promoure recusació en els termes de l'article 24 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic.

Cada secretaria general ha de mantenir un registre de les possibles situacions de conflicte d'interessos que es posin de manifest.

5. RESPONSABILITATS EN LA LLUITA CONTRA EL FRAU

1. L'article 6.4, paràgraf primer, de l'Ordre HFP/1030/2021, estableix que es configuren com a actuacions obligatòries per als òrgans gestors, l'avaluació de risc de frau, l'emplenament de la Declaració d'Absència de Conflicte d'Interessos (DACI) i la disponibilitat d'un procediment per abordar conflictes d'interessos.

Cada òrgan gestor (secretari o secretària general), en l'àmbit de l'execució dels subprojectes del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència que corresponguin a la seva conselleria i ens del sector públic que hi estan adscrits, i en l'acompliment de la funció de control de gestió, és responsable de les mesures establertes en aquest Pla. Per a això, ha d'adoptar les mesures i impartir les instruccions precises perquè es duguin a terme les funcions següents:

— Vetllar per la difusió del Pla antifrau i els seus annexos en l'àmbit de la seva conselleria i dels ens del sector públic que s'hi troben adscrits, conscienciar de la necessitat de la seva aplicació efectiva, i verificar periòdicament amb les unitats de gestió que el personal de nova incorporació o el que passi a executar fons de l'MRR coneix el Pla de mesures antifrau.

— Promoure la formació del personal de la conselleria i dels ens del sector públic que s'hi troben adscrits en matèria de frau, corrupció i conflicte d'interessos i portar un registre de les activitats en què participin (activitat formativa, organisme que la imparteix, assistents, etc).

— Realitzar anualment l'autoavaluació prevista en l'Annex II.B.5 de l'Ordre HFP 1030/2021 esmentada.

— Coordinar la realització de l'avaluació del risc del frau prevista en l'apartat 4.1.4 d'aquest Pla en l'àmbit de la seva conselleria i dels ens del sector públic que hi estan adscrits que participin en l'execució dels fons, que haurà de revisar-se de forma periòdica, biennalment o anualment i en tot cas quan s'hagi detectat algun cas de frau o hi hagi canvis significatius en els procediments o en el personal.

— Realitzar les actuacions precises en relació amb la gestió de conflictes d'interessos previstes en l'apartat 4.5 d'aquest Pla, com pugui ser promoure i

verificar la subscripció de les declaracions d'absència de conflictes d'interessos per part de les persones participants en els procediments d'execució del PRTR.

— Efectuar les comprovacions necessàries per a aquelles situacions de conflicte d'interessos que es comuniquin, assistint a l'òrgan o unitat que correspongui perquè aquest confirmi, per escrit, l'existència del conflicte d'interessos (encara que sigui de caràcter potencial) i, si escau, acordi o insti a l'òrgan competent la separació de la persona afectada del procediment, així com les altres mesures que siguin pertinents.

— Remetre a la Conselleria de Fons Europeus, Universitat i Cultura la documentació que li sigui requerida en el cas que hi hagi una denúncia de frau i la que li pugui sol·licitar la comissió tècnica que l'ha d'analitzar, d'acord amb el que s'estableix en l'apartat 4.2.3 d'aquest Pla.

— Impulsar i adoptar les mesures que en relació amb els casos sospitosos de frau li puguin correspondre.

— Promoure l'adopció de les mesures addicionals correctives que hagin d'implementar-se en matèria de prevenció, revisió de procediments, controls, esmena de deficiències, etc.

— Realitzar el registre i seguiment de les actuacions que es duguin a terme en execució de les mesures del Pla en l'àmbit de la seva conselleria i dels ens del sector públic que s'hi troben adscrits, especialment de les possibles situacions de conflicte d'interessos que es posin de manifest, amb les mesures adoptades per abordar-les.

2. La Conselleria de Fons Europeus, Universitat i Cultura, principalment a través de l'Oficina de Planificació i Coordinació d'Inversions Estratègiques, coordinarà i impulsarà la implementació del Pla de Mesures Antifrau i donarà suport als responsables de cada conselleria. Per a això podrà constituir grups de treball de coordinació amb aquests i amb altres persones que per raó de les seves responsabilitats o coneixements es consideri convenient.

Aquesta tasca inclou elaborar els models, manuals o procediments que s'estimin necessaris per facilitar la implementació del Pla i, en particular, proporcionar un model d'eina d'autoavaluació; elaborar propostes de formació; difondre materials; identificar problemes i proposar mesures correctores i realitzar el seguiment global del Pla, amb la informació que li facilitin les secretaries generals.

Així mateix, li corresponen les funcions que es determinen en l'apartat 4.2.3 d'aquest Pla en relació amb les denúncies de frau.

Aquesta organització s'estableix sense perjudici de les funcions de control intern que exerceix la Intervenció General de la Comunitat Autònoma, que participa en totes les fases d'execució del pressupost, i de les funcions de control extern que corresponen a uns altres òrgans (concretament, en l'àmbit específic de la Comunitat autònoma, la Sindicatura de Comptes de les Illes Balears, a qui correspon la fiscalització externa de l'activitat econòmica, financera i comptable del sector públic de les Illes Balears).

D'altra banda, correspon al Servei Nacional de Coordinació Antifrau (SNCA) la coordinació general a nivell nacional en la lluita contra el frau en els interessos financers de la Unió Europea.

Així mateix es podran establir mecanismes de col·laboració i intercanvi d'informació amb l'Oficina de Prevenció i Lluita contra la Corrupció a les Illes Balears i amb la Sindicatura de Comptes de les Illes Balears.

6. REFERÈNCIES

- [Tractat de Funcionament de la Unió Europea.](#)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/es/all/?uri=celex%3A12012I%2FTXT>

- [Reglament \(UE\) 2021/241 del Parlament Europeu i del Consell de 12 de febrer de 2021 pel qual s'estableix el Mecanisme de Recuperació i Resiliència.](#)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/es/txt/?uri=celex%3A32021R0241&qid=1636457848111>

- [Reglament \(UE, Euratom\) 2018/1046 del Parlament Europeu i del Consell de 18 de juliol de 2018 sobre les normes financeres aplicables al pressupost general de la Unió \(Reglament Financer\).](#)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/es/txt/?uri=celex%3A32018R1046>

- [Directiva \(UE\) 2017/1371 del Parlament Europeu i del Consell de 5 de juliol de 2017 sobre la lluita contra el frau que afecta als interessos financers de la Unió a través del Dret penal.](#)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/es/all/?uri=celex:32017L1371>

- [Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència.](#)

<https://planderecuperacion.gob.es/documentos-y-enlaces>

- [Ordre HFP/1030/2021, de 29 de setembre, per la qual es configura el sistema de gestió del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència \(BOE núm. 234, de 30 de setembre de 2021\).](#)

<https://www.boe.es/eli/es/o/2021/09/29/hfp1030>

- [Llei 2/1996, de 19 de novembre, d'incompatibilitats dels membres del Govern i dels alts càrrecs de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.](#)

<https://www.boe.es/eli/es-ib/l/1996/11/19/2/con>

- [Llei 4/2011, de 31 de març, de la bona administració i del bon govern de les Illes Balears.](#)

<https://www.boe.es/eli/es-ib/l/2011/03/31/4/con>

- [Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon gobierno.](#)

<https://www.boe.es/eli/es/l/2013/12/09/19/con>

- [Acord del Consell de Govern de 13 de maig de 2016 pel qual s'aprova el Codi ètic del Govern de les Illes Balears.](#)

<https://intranet.caib.es/eboibfront/ca/2016/10490/580291/acord-del-consell-de-govern-de-13-de-maig-de-2016->

[- Llei 16/2016 de creació de l'Oficina de Prevenció i Lluita contra la Corrupció a les Illes Balears](#)

<https://www.boe.es/eli/es-ib/l/2016/12/09/16/con>

[- Reial decret legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic.](#)

<https://www.boe.es/eli/es/rdlg/2015/10/30/5/con>

[- Avaluació del risc de frau i mesures efectives i proporcionades contra el frau \(DG REGIO\) EGESIF 14-0021-00; 16/06/2014 \(Guidance Note on fraud risk assessment for 2014-2020\).](#)

https://ec.europa.eu/regional_policy/es/information/publications/guidelines/2014/fraud-risk-assessment-and-effective-and-proportionate-anti-fraud-measures

[- Comunicació de la Comissió \(2021/C 121/01\) - Orientacions sobre com evitar i gestionar les situacions de conflicte d'interessos de conformitat amb el Reglament Financer.](#)

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/es/txt/pdf/?uri=celex:52021XC0409\(01\)&from=ÉS](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/es/txt/pdf/?uri=celex:52021XC0409(01)&from=ÉS)

[- OLAF Compendium of Anonymised Cases – Structural Actions \(Recopilació de casos anònims: accions estructurals\).](#)

<https://ec.europa.eu/sfc/sites/default/files/sfc-files/olaf-intern-2011.pdf>

[- OLAF practical guide on conflict of interest \(guia pràctica sobre el conflicte d'interessos\).](#)

<https://ec.europa.eu/sfc/sites/default/files/sfc-files/guide-conflict-of-interests-es.pdf>

[- OLAF practical guide on forged documents \(guia pràctica sobre la falsificació de documents\).](#)

<https://www.interreg-croatia-serbia2014-2020.eu/wp-content/uploads/2019/05/Guide-on-forged-documents.pdf>

[- Comunicació 1/2017, de 6 d'abril, del Servei Nacional de Coordinació Antifrau, sobre la forma en la qual poden procedir les persones que tinguin coneixement de fets que puguin ser constitutius de frau o irregularitat en relació amb projectes o operacions finançats totalment o parcialment amb càrrec a fons procedents de la Unió Europea.](#)

<https://www.igae.pap.hacienda.gob.es/sitios/igae/es-es/snca/paginas/comunicacionsnca.aspx>

7. ANNEXOS

Annex 1. Declaració institucional del Govern de les Illes Balears de compromís de lluita contra el frau

Annex 2. Declaració d'adhesió al Codi Ètic del Govern de les Illes Balears

Annex 3. Codi de conducta dels empleats públics

Annex 4. Indicadors de frau («banderes vermelles»)

Annex 5. Declaració d'absència de conflicte d'interessos

ANNEX 1

Declaració institucional del Govern de les Illes Balears de compromís de lluita contra el frau

La confiança pública dels ciutadans en les institucions exigeix un comportament exemplar dels seus representants i dels empleats públics i per això un dels principals objectius del Govern de les Illes Balears, en l'àmbit de les seves competències, és reforçar la política antifrau.

Per això, el Govern de les Illes Balears, com a entitat executora dels fons del Mecanisme de Recuperació i Resiliència, manifesta el seu compromís amb els estàndards més exigents en relació amb el compliment de les normes jurídiques, ètiques i morals i la seva adhesió als més estrictes principis d'integritat, objectivitat i honestetat, de manera que la seva activitat sigui percebuda per tots els agents que es relacionen amb ella com a oposada al frau i a la corrupció en qualsevol de les seves formes. Els càrrecs públics de l'Administració de la Comunitat Autònoma assumeixen i comparteixen aquest compromís.

El Govern de les Illes Balears va aprovar, per Acord del Consell de Govern de 13 de maig de 2016, el Codi Ètic del Govern de les Illes Balears per fomentar la integritat i l'eficiència en l'actuació dels representants públics de la Comunitat Autònoma, al qual s'hi adhireixen totes la persones titulars dels càrrecs públics de l'Administració.

D'altra banda, els empleats públics tenen el deure de vetllar pels interessos generals amb subjecció i observança de la Constitució i de la resta de l'ordenament jurídic, i hauran d'actuar de conformitat amb els principis d'objectivitat, integritat, neutralitat, responsabilitat, imparcialitat, confidencialitat, dedicació al servei públic, transparència, exemplaritat, austeritat, accessibilitat, eficàcia, honradesa, promoció de l'entorn cultural i mediambiental, i respecte a la igualtat entre dones i homes" (article 52 del Reial decret legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei de l'estatut bàsic de l'empleat públic).

L'objectiu d'aquesta política és promoure dins de l'organització una cultura que desanimi tota activitat fraudulenta, que en faciliti la prevenció i detecció, i que promogui el desenvolupament de procediments efectius per a la gestió d'aquests supòsits i mesures eficaces i proporcionades de lluita contra el frau, basades en l'experiència obtinguda en l'àmbit de la gestió dels fons de la Política de Cohesió i en les avaluacions de risc que es realitzin. El Govern de les Illes Balears disposa d'un procediment per declarar les situacions de conflicte d'interessos. Addicionalment compta amb procediments per denunciar les irregularitats o

sospites de frau que puguin detectar-se i els informes es tractaran en la més estricta confidencialitat i d'acord amb les normes que regulen la matèria.

El Govern de les Illes Balears es compromet a revisar i actualitzar periòdicament la política antifrau i a seguir els seus resultats. Compta amb la col·laboració dels diferents responsables i gestors per assegurar que existeix un adequat sistema de control intern dins de les seves respectives àrees de responsabilitat i garanteix, si s'escau, la diligència deguda en la implementació de mesures correctores.

En definitiva, aquest Govern té una política de tolerància zero enfront del frau i la corrupció i ha establert un sistema de control dissenyat especialment per prevenir i detectar, en la mesura del possible, els actes de frau i corregir-ne l'impacte, en cas de produir-se.

ANNEX 2

Declaració d'adhesió al Codi ètic del Govern de les Illes Balears

[Emplenau amb el nom, cognoms i càrrec²]

_____, en compliment d'allò que preveu el Codi ètic del Govern dels Illes Balears, aprovat pel Consell de Govern en data 13 de maig de 2016,

DECLAR:

1. Que dispòs d'un exemplar del Codi ètic del Govern dels Illes Balears.
2. Que he llegit el Codi ètic del Govern dels Illes Balears, que m'hi adheresc en tots els seus termes i que em compromet a complir els principis i les obligacions que s'hi contenen.
3. Que accept el compromís de facilitar la divulgació i l'aplicació del Codi ètic del Govern dels Illes Balears, així com els obligacions que comporta l'adhesió a aquest.
4. Que autoritz la publicació dels dades dels meves declaracions de patrimoni i d'interessos i activitats, segons estableix el punt 2.3 de l'apartat cinquè del Codi ètic del Govern dels Illes Balears.

I, perquè consti, sign aquesta declaració.

[Ciutat, Data]

[Signatura]

² Indica el càrrec i la Conselleria o ens al qual pertanyeu.

ANNEX 3

Codi de conducta dels empleats públics

Aquest Codi s'estableix d'acord amb el Reial decret Legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre aprova el Text Refós de la Llei de l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic, que en el seu capítol VI assenyala els principis ètics, deures i codi de conducta que han d'observar de forma obligatòria els empleats públics.

CAPÍTOL VI. Deure dels empleats públics. Codi de Conducta

Article 52. Deures dels empleats públics. Codi de conducta

Els empleats públics han d'exercir amb diligència les tasques que tinguin assignades i vetllar pels interessos generals amb subjecció i observança de la Constitució i de la resta de l'ordenament jurídic, i han d'actuar d'acord als principis següents: objectivitat, integritat, neutralitat, responsabilitat, imparcialitat, confidencialitat, dedicació al servei públic, transparència, exemplaritat, austeritat, accessibilitat, eficàcia, honradesa, promoció de l'entorn cultural i mediambiental, i respecte a la igualtat entre dones i homes, que inspiren el Codi de conducta dels empleats públics configurat pels principis ètics i de conducta regulats en els articles següents.

Els principis i regles establerts en aquest capítol informen la interpretació i aplicació del règim disciplinari dels empleats públics

Article 53. Principis ètics

1. Els empleats públics han de respectar la Constitució i la resta de normes que integren l'ordenament jurídic.
2. La seva actuació ha de perseguir la satisfacció dels interessos generals dels ciutadans i s'ha de fonamentar en consideracions objectives orientades cap a la imparcialitat i l'interès comú, al marge de qualsevol altre factor que expressi posicions personals, familiars, corporatives, clientelars o qualsevol altres que puguin topar amb aquest principi.
3. Han d'ajustar la seva actuació als principis de lleialtat i bona fe amb l'Administració en la qual prestin els seus serveis, i amb els seus superiors, companys, subordinats i amb els ciutadans.
4. La seva conducta s'ha de basar en el respecte dels drets fonamentals i llibertats públiques, i han d'evitar tota actuació que pugui produir cap discriminació per raó

de naixement, origen racial o ètnic, gènere, sexe, orientació sexual, religió o conviccions, opinió, discapacitat, edat o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.

5. S'han d'abstenir en els assumptes en què tinguin un interès personal, així com de tota activitat privada o interès que pugui suposar un risc de plantejar conflictes d'interessos amb el seu lloc públic.

6. No han de contreure obligacions econòmiques ni intervenir en operacions financeres, obligacions patrimonials o negocis jurídics amb persones o entitats quan això pugui representar un conflicte d'interessos amb les obligacions del seu lloc públic.

7. No han d'acceptar cap tracte de favor o situació que impliqui privilegi o avantatge injustificat, per part de persones físiques o entitats privades.

8. Han d'actuar d'acord amb els principis d'eficàcia, economia i eficiència, i han de vigilar la consecució de l'interès general i el compliment dels objectius de l'organització.

9. No han d'influir en l'agilitat o resolució de tràmit o procediment administratiu sense justa causa i, en cap cas, quan això comporti un privilegi en benefici dels titulars dels càrrecs públics o el seu entorn familiar i social immediat o quan impliqui un menyscabament dels interessos de tercers.

10. Han de complir amb diligència les tasques que els corresponguin o se'ls encomanin i, si s'escau, han de resoldre dins de termini els procediments o expedients de la seva competència.

11. Han d'exercir les seves atribucions segons el principi de dedicació al servei públic i abstenir-se no només de conductes contràries a aquest principi, sinó també de qualssevol altres que comprometin la neutralitat en l'exercici dels serveis públics.

12. Han de guardar secret de les matèries classificades o altres la difusió de les quals estigui prohibida legalment, i mantenir la deguda discreció sobre els assumptes que coneguin per raó del seu càrrec, i no poden fer ús de la informació obtinguda per a benefici propi o de tercers, o en perjudici de l'interès públic.

Article 54. Principis de conducta

1. Han de tractar amb atenció i respecte els ciutadans, els seus superiors i la resta d'empleats públics.

2. L'acompliment de les tasques corresponents al seu lloc de treball s'ha de realitzar de manera diligent, complint la jornada i l'horari establerts.
3. Han d'obeir les instruccions i ordres professionals dels superiors, llevat que constitueixin una infracció manifesta de l'ordenament jurídic, cas en què les han de posar immediatament en coneixement dels òrgans d'inspecció que siguin procedents.
4. Han d'informar els ciutadans sobre les matèries o els assumptes que tinguin dret a conèixer, i facilitar l'exercici dels seus drets i el compliment de les seves obligacions.
5. Han d'administrar els recursos i béns públics amb austeritat, i no utilitzar-los en profit propi o de persones pròximes. Així mateix, tenen el deure vetllar per la seva conservació.
6. S'ha de rebutjar qualsevol regal, favor o servei en condicions avantatjoses que vagi més enllà dels usos habituals, socials i de cortesia, sense perjudici del que estableixi el Codi Penal.
7. Han de garantir la constància i permanència dels documents per a la seva transmissió i lliurament als seus posteriors responsables.
8. Han de mantenir actualitzada la seva formació i qualificació.
9. Han d'observar les normes sobre seguretat i salut laboral.
10. Han de posar en coneixement dels seus superiors o dels òrgans competents les propostes que considerin adequades per millorar el desenvolupament de les funcions de la unitat en què estiguin destinats. A aquests efectes es pot preveure la creació de la instància adequada competent per centralitzar la recepció de les propostes dels empleats públics o administrats que serveixin per millorar l'eficàcia en el servei.
11. Han de garantir l'atenció al ciutadà en la llengua que sol·liciti sempre que sigui oficial en el territori.

ANNEX 4

Banderes vermelles en la lluita contra el frau

No es tracta d'una relació exhaustiva i es podrà completar, si escau, incorporant altres indicadors adaptant-los en funció dels riscos específics que s'identifiquin a cada moment.

Contractació

A) Fase prèvia de licitació

1. Avaluació inadequada de les necessitats

- La justificació de la necessitat de contractar és inadequada o enganyosa.

2. Manipulació del procediment per limitar la concurrència

- La persona encarregada de redactar els documents organitza el procediment de tal manera que no hi ha temps de revisar els documents detingudament abans de convocar la licitació.
- Fraccionament de la despesa: s'aprecien dos o més contractes amb similar objecte efectuades a un adjudicatari idèntic per sota dels límits admesos per a la utilització de procediments d'adjudicació directa o dels llindars de publicitat o que exigirien procediments amb majors garanties de concurrència; separació injustificada de contractes, per exemple, contractes separats per a mà d'obra i materials, estant tots dos per sota dels llindars de licitació oberta; contractes seqüencials just per sota dels llindars d'obligació de publicitat de les licitacions.
- Absència de mesures d'informació i publicitat en la documentació relativa al procediment de contractació i/o insuficiència de terminis per a la recepció d'ofertes.

3. Requisits i especificacions definides de manera inadequada o no objectiva per limitar la concurrència

- Plecs amb prescripcions més restrictives o més generals, de manera injustificada, que les aprovades en procediments previs similars (solvència, mitjans a adscriure, descripció de les prestacions, referència a marques comercials concretes en lloc de productes genèrics).
- Extraordinària similitud entre els plecs de prescripcions tècniques i els productes o serveis del contractista.
- Plecs amb clàusules inusuals o poc raonables.

- Els criteris d'adjudicació no estan suficientment detallats o abunden els elements subjectius.
- Queixes d'altres licitadors (*es detectaria en la fase de licitació*).
- Presentació d'una única oferta o nombre anormalment baix de proposicions que opten a la licitació (*es detectaria en la fase de licitació*).

B) Fase de licitació

4. Licitacions col·lusòries

- El nombre de licitadors és molt inferior a la mitjana d'altres licitacions semblants.
- Proveïdors habituals no presenten ofertes.
- Algunes empreses no presenten oferta en licitacions de determinats poders adjudicadors, zones geogràfiques, tipus de treballs, etc.
- Certes empreses sempre pugnen unes contra altres, d'altres mai no ho fan.
- Algunes empreses es retiren inesperadament d'una determinada licitació.
- Patrons d'ofertes inusuals (per exemple, les ofertes tenen percentatges exactes de rebaixa, l'oferta guanyadora està just sota el llindar de preus acceptables, s'ofereix exactament el pressupost del contracte, els preus de les ofertes són massa alts, massa propers, molt diferents, nombres rodons, incomplets, etc.).
- Connexions aparents entre licitadors (adreces comunes, tipografia de documents molt similar o idèntica, mateixos errors de càlcul o ortogràfics en els documents, etc.).
- Els licitadors perdedors no es poden trobar a internet, directoris de negocis, no tenen adreça, etc.
- L'adjudicatari subcontracta a altres licitadors que han participat en el procediment de licitació (*es detectaria en la fase d'execució*).

5. Manipulació de les ofertes presentades

- Indicis de canvis en les ofertes després de la recepció (pàgines amb fonts diferents, pàgines no signades, falten dades o pàgines, etc.).
- Ofertes excloses per errors o per raons dubtoses.
- El procediment es declara desert i torna a convocar-se malgrat que es van rebre ofertes admissibles d'acord amb els criteris que figuren en el plec.

- Admissió d'ofertes econòmiques sense haver descartat prèviament a licitadors que incompleixen els requisits tècnics i/o administratius.
- Acceptació de baixa temerària sense haver estat justificada adequadament pel licitador.
- Els membres de la Mesa de contractació no tenen el coneixement tècnic per avaluar les ofertes i estan dominats per un únic individu.
- Els membres de la Mesa de contractació influeixen deliberadament sobre l'avaluació i selecció dels sol·licitants a fi d'afavorir-ne algun i donen un tracte preferent a la seva sol·licitud durant l'avaluació, o bé pressionen a altres membres de la Mesa.
- Queixes dels licitadors.

D) Fase d'execució

6. Irregularitats en la formalització del contracte

- El contracte formalitzat no està redactat de conformitat a les normes i especificacions tècniques i la documentació de la licitació.
- Es realitzen canvis en les clàusules contractuals estàndard (auditoria, vies de recurs jurídiques, danys i perjudicis, etc.).
- Inexistència de contracte o documentació de l'expedient de contractació insuficient, incompleta o inexistent.
- Demores injustificades per signar el contracte.
- El contracte comença a executar-se abans de la seva signatura.

7. Incompliment de les obligacions o irregularitats en la prestació que beneficiïn a l'adjudicatari

- Es produeixen canvis en la qualitat, quantitat o especificacions dels béns i serveis del contracte que es desvien dels documents de la licitació sense causa aparent.
- Es redueix la quantitat de productes que s'han de lliurar, sense una reducció proporcional del pagament.
- La metodologia i el pla de treball no s'adjunten al contracte.

8. Deficiències en la supervisió del contracte

- Es realitzen nombrosos o qüestionables canvis de comanda per a un contractista específic i són aprovats pel mateix funcionari del projecte.

- Es canvia el nom i la personalitat jurídica de l'empresa i el funcionari responsable no ho qüestiona.
- El comportament d'un empleat de l'òrgan de contractació quan tramita l'expedient és inusual: es mostra poc inclinat a respondre a les preguntes dels responsables sobre retards inexplicables, l'absència de documents, canvis, etc.
- S'accepta la subcontractació de treballs sense que hi hagi l'autorització prèvia.

9. Manipulació de la facturació per incloure càrrecs incorrectes, falsos, excessius o duplicats.

- En relació amb la dedicació del personal imputat al contracte, els fulls de temps no hi són o són ficticis; les càrregues laborals són excessives, inusuals o incompatibles amb el progrés del contracte; s'augmenten les hores de treball però no hi ha augments corresponents dels materials utilitzats, etc.
- Facturació d'activitats que no s'han realitzat o que no s'han realitzat d'acord amb el contracte.
- Els mateixos costos materials s'imputen a més d'un contracte.

E) conflicte d'interessos

- Comportament inusual per part d'un empleat que insisteix a obtenir informació sobre el procediment de licitació sense estar a càrrec del procediment.
- Favoritisme inexplicable o inusual d'un contractista o venedor en particular.
- L'empleat encarregat de contractació no presenta declaració de conflicte d'interessos o ho fa de forma incompleta.
- L'empleat encarregat de contractació declina l'ascens a una posició en la qual deixa de tenir a veure amb adquisicions.
- Augment inexplicable o sobtat de la riquesa o nivell de vida de l'empleat encarregat de contractació.
- Un empleat de l'òrgan de contractació ha treballat per a una empresa que participa en el procediment de forma immediatament anterior a la seva incorporació al lloc de treball en l'organisme adjudicador.
- Socialització o relació estreta entre un empleat encarregat de contractació i un proveïdor de serveis o productes.
- Les ofertes rebudes en el procediment de contractació són dispars a causa de filtracions selectives d'informació.

Subvencions

1. Limitació de la concurrència

- L'organisme no ha donat la suficient difusió a les bases reguladores/convocatòria: no s'han publicat en els mitjans preceptius (Base de dades Nacional de Subvencions, diaris oficials) ni s'ha donat difusió a la seu electrònica, portals web, a través de comunicats de premsa, etc.
- L'organisme no ha definit amb claredat en la convocatòria els requisits que han de complir els beneficiaris/destinatari de les ajudes/subvencions.
- No s'han respectat els terminis establerts a les bases reguladores/convocatòria per a la presentació de sol·licituds: rebuig o inadmissió d'una sol·licitud d'ajuda per suposat lliurament d'aquesta fora de termini quan de forma efectiva ha estat presentada en termini, o bé acceptació d'una o diverses sol·licituds presentades fora de termini.
- En el cas de subvencions concedides sobre la base de criteris de valoració, aquests no es publiquen en els butlletins oficials corresponents.
- El beneficiari/destinatari de les ajudes incompleix l'obligació de garantir la concurrència en cas que necessiti negociar amb proveïdors: incompliment relatiu a l'obligació de sol·licitar com a mínim tres ofertes de diferents proveïdors quan l'import de la despesa subvencionable superi la quantia del contracte menor, segons la normativa de contractació pública, i dels requisits en matèria d'empreses vinculades, establerts en la normativa de subvencions.

2. Tracte discriminatori en la selecció dels sol·licitants

- S'incompleixen els principis d'objectivitat, igualtat i no discriminació en la selecció de beneficiaris: l'organisme atorgant no segueix un criteri homogeni per a la selecció de beneficiaris en els procediments de concessió de subvencions en règim de concurrència competitiva i no reben el mateix tractament.
- El beneficiari s'ha creat immediatament abans de la sol·licitud de la subvenció.

3. Conflictes d'interessos en la comissió avaluadora

- Els membres de la comissió avaluadora influeixen deliberadament sobre l'avaluació i selecció dels sol·licitants a fi d'afavorir a algun d'ells, donant un tracte preferent a la seva sol·licitud durant l'avaluació, o bé pressionant a altres membres de la comissió.

4. Incompliment del règim d'ajudes d'Estat

- Les operacions finançades constitueixen ajudes d'estat i no s'ha seguit el procediment d'informació i notificació establert a aquest efecte per la normativa europea: l'organisme no ha comprovat que l'ajuda pugui constituir ajuda d'estat, segons la normativa de la UE aplicable i no ha seguit el procediment de comunicació i notificació a la Comissió Europea (en el cas de minimis no és necessari comunicar les ajudes a la Comissió).

5. Desviació de l'objecte de subvenció

- Els fons de la subvenció no s'han destinat a la finalitat o objectius recollits a les bases reguladores/convocatòria o no han estat executats.

6. Incompliment del principi d'addicionalitat

- Es produeix un excés en el cofinançament de les operacions: el beneficiari rep ajudes provinents d'altres fons o del mateix fons però de diferents organismes i s'està produint un lucre o un excés de cofinançament.
- En la convocatòria no s'han definit les normes sobre la compatibilitat o incompatibilitat de les ajudes amb un altre tipus de finançament que provingui d'altres fons.
- No hi ha documentació suport de les aportacions realitzades per tercers (convenis, donacions, aportacions dineràries d'una altra naturalesa, etc.).
- El finançament aportat per tercers no és finalista i no existeix un criteri de repartiment d'aquest o es destina a una altra finalitat diferent a la de la convocatòria.

7. Falsedat documental

- Els sol·licitants presenten documentació falsa en la sol·licitud a fi de sortir triats en un procés de selecció.
- Manipulació del suport documental de justificació de les despeses (factures falses o manipulades).

8. Pèrdua de pista d'auditoria

- En l'expedient de l'operació no queden documentats els processos que permeten garantir la pista d'auditoria.
- La convocatòria no estableix amb precisió la forma en què han de documentar-se les diferents despeses derivades de l'operació (requisits per a la justificació de les despeses, depenent de la naturalesa de la despesa).
- La convocatòria no defineix de forma clara i precisa les despeses elegibles.

Encàrrecs a mitjans propis

1. Inexistència de necessitat justificada per a l'encàrrec a mitjans propis

- L'entitat realitza activitats similars sense acudir a la figura de l'encàrrec a mitjans propis a través dels seus propis mitjans, o bé en períodes anteriors les operacions van ser executades amb altres mètodes, no quedant justificat el recurs a l'encàrrec a mitjans propis.
- L'informe d'insuficiència de mitjans no estableix raons clares i concloents per justificar el recurs a un encàrrec a mitjans propis.
- Existeixen recursos infrautilitzats que poden destinar-se a escometre el servei encomanat.

2. Incompliment per l'òrgan que encomana dels requisits subjectius per ser-ho

- L'òrgan que encomana no ostenta la condició de poder adjudicador, d'acord amb l'article 3.3. de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic (LCSP).

3. Incompliment per l'òrgan encomanat dels requisits per ser considerat ens instrumental

- L'òrgan encomanat no compleix els requisits per ser considerats mitjà propi, d'acord amb l'article 32 de l'LCSP.

4. Limitació de la concurrència en el cas d'execució per tercers

- L'ens instrumental (l'ens al qual se li realitza l'encàrrec de mitjans propis) ha necessitat l'execució de prestacions per part de tercers i la licitació i execució d'aquestes no s'ha realitzat conforme a l'establert en les disposicions normatives que regulen la contractació en el sector públic, considerant els requisits específics sobre el caràcter de la contractació i l'import de la mateixa.
- Tendència per part de l'organisme que encomana a contractar sempre els mateixos proveïdors, sense justificació aparent.

Convenis

1. Elusió del procediment de contractació mitjançant la celebració de convenis

- L'organisme ha fet convenis amb entitats privades, la qual cosa és un senyal de risc potencial ja que poden derivar en excessos de finançament, etc.

2. Conflictos d'interessos

- Indicis de l'existència d'algun tipus de vinculació entre les parts signatàries del conveni que pot donar lloc a conflictes d'interessos.

- Celebració recurrent de convenis amb les mateixes entitats (els convenis es repeteixen en els mateixos termes pel que fa a exercicis anteriors amb les mateixes entitats, o en el mateix exercici).

3. Formalització incorrecta del conveni

- Incompliment del procediment de formalització per a la signatura del conveni previst en la normativa.

4. Limitació de la concurrència en el cas d'execució del conveni per tercers

- L'entitat col·laboradora que, si escau, desitgi negociar o contractar a proveïdors, no garanteix l'elecció d'aquests a través d'un procés de concurrència competitiva. A més, en el text del conveni no s'inclouen clàusules que estableixin l'obligació de comunicar qualsevol subcontractació que es realitzi.

5. Incompliment per part de l'entitat col·laboradora de les obligacions derivades de la normativa en matèria d'elegibilitat, conservació documental, etc.

- L'entitat col·laboradora no ha complert les mesures d'elegibilitat, de conservació de documents, de comunicació establertes en el conveni.

Procediment de declaració del compliment de fites i objectius

1. Falsedat en la declaració de compliment de fites i objectius

- Incompliment de les obligacions d'informació i justificació periòdica en relació amb el seguiment de fites i objectius i acreditació íntegra del seu compliment en la data límit de justificació.

- Compliment dels objectius a un cost anormalment baix.

ANNEX 5

Model de declaració d'absència de conflicte d'interessos (DACI)

Expedient:

Contracte/subvenció.

A fi de garantir la imparcialitat en el procediment de contractació/subvenció referenciat abans, el/els sotasignat/s, com a participant/s en el procés de preparació i tramitació de l'expedient, declara/en:

Primer. Que està/an informats del següent:

1. Que l'article 61.3 «Conflicte d'interessos», del Reglament (UE, Euratom) 2018/1046 del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de juliol (Reglament financer de la UE) estableix que «existirà conflicte d'interessos quan l'exercici imparcial i objectiu de les funcions es vegi compromès per raons familiars, afectives, d'afinitat política o nacional, d'interès econòmic o per qualsevol motiu directe o indirecte d'interès personal.»
2. Que l'article 64 «Lluita contra la corrupció i prevenció dels conflictes d'interessos» de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic, té com a fi evitar qualsevol distorsió de la competència i garantir la transparència en el procediment i assegurar la igualtat de tracte a tots els candidats i licitadors.
3. Que l'article 23 «Abstenció», de la Llei 40/2015, d'1 octubre, de règim jurídic del sector públic, estableix que hauran d'abstenir-se d'intervenir en el procediment «les autoritats i el personal al servei de les Administracions en els qui es donin algunes de les circumstàncies assenyalades en l'apartat següent», les quals són:
 - a) Tenir interès personal en l'afer de què es tracti o en un altre la resolució del qual pugui influir la d'aquell; ser administrador de societat o entitat interessada, o tenir qüestió litigiosa pendent amb algun interessat.
 - b) Tenir un vincle matrimonial o una situació de fet assimilable, i el parentesc de consanguinitat dins del quart grau o d'afinitat dins del segon, amb qualsevol dels interessats, amb els administradors d'entitats o les societats interessades i també amb els assessors, representants legals o mandataris que intervinguin en el procediment, així com compartir despatx professional o estar associat amb aquests per a l'assessorament, la representació o el mandat.
 - c) Tenir amistat íntima o enemistat manifesta amb alguna de les persones esmentades a l'apartat anterior.

d) Haver intervingut com a pèrit o com a testimoni en el procediment de què es tracti.

e) Tenir relació de servei amb una persona natural o jurídica interessada directament en l'afer, o haver-li prestat en els dos últims anys serveis professionals de qualsevol tipus i en qualsevol circumstància o lloc».

Segon. Que no està/an sotmès/esos a cap situació que pugui qualificar-se de conflicte d'interessos de les indicades en l'article 61.3 del Reglament Financer de la UE i que no concorre en la/les seva/seves persona/es cap causa d'abstenció de l'article 23.2 de la Llei 40/2015 que pugui afectar al procediment de licitació/concessió.

Tercer. Que es compromet/en a posar en coneixement de l'òrgan de contractació / comissió d'avaluació, sense dilació, qualsevol situació de conflicte d'interessos o causa d'abstenció que doni o pugués donar lloc a aquest escenari.

Quart. Que coneix/en que, una declaració d'absència de conflicte d'interessos que es demostrï que és falsa, implicarà les conseqüències disciplinàries/administratives/judicials que estableix la normativa d'aplicació.

(Data i signatura, nom complet i DNI)